

Suomen Biologian Seura Vanamo ry.

Hallitus

Puheenjohtaja Prof. Jouko Rikkinen, bio- ja ympäristötieteiden laitos, kasviologia, PL 65 (Viikinkaari 1), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ (09) 1915 7793; telekopio (09) 1915 7788; jouko.rikkinen@helsinki.fi

Varapuheenjohtaja Dos. Leena Lindström, bio- ja ympäristötieteiden laitos, PL 35 (Survontie 9), 40014 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO; ☎ (014) 260 4197; telekopio (014) 260 2321; leena.m.lindstrom@jyu.fi

Sihteerit LuK Sari Siipola, bio- ja ympäristötieteiden laitos, PL 65 (Viikinkaari 1), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ 050 336 4292; sari.siipola@helsinki.fi

Kirjastonhoitaja Intendentti Mikko Piirainen, kasvumuseo, PL 7 (Unioninkatu 44), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ (09) 1912 4438; telekopio (09) 1912 4456; mikko.piirainen@helsinki.fi

Lisäjäsenet

Intendentti Leo Junikka, kasvitieteellinen puutarha, PL 44 (Jyrängöntie 2), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ (09) 1915 0055; telekopio (09) 1915 0033; leo.junikka@helsinki.fi

Dos. Elina Leskinen, bio- ja ympäristötieteiden laitos, PL 56 (Viikinkaari 9), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ (09) 1915 7847; elina.leskinen@helsinki.fi

Maria Tuomi, Tilanhoitajankaari 6 A 7, 00790 HELSINKI; ☎ 050 557 8497; maria.tuomi@helsinki.fi

Vanamon yhdyshenkilöt

Joensuu Dos. Jukka Vuorinen, Joensuun yliopisto, biologian laitos, PL 111, 80101 JOENSUU; ☎ (013) 251 3584; jukka.vuorinen@joensuu.fi

Jyväskylä Prof. Markku Kuitunen, bio- ja ympäristötieteiden laitos, PL 35 (Survontie 9), 40014 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO; ☎ (014) 260 2301; markku.kuitunen@jyu.fi

Kuopio Yliassistentti Paula Henttonen, Kuopion yliopisto, biotieteiden laitos, PL 1627, 70211 KUOPIO; ☎ 040 355 3149; paula.henttonen@uku.fi

Lahti Yliopistonlehtori Anne Ojala, Helsingin yliopisto, ympäristöekologian laitos, Niemenkatu 73, 15140 LAHTI; ☎ (09) 1912 0340; anne.ojala@helsinki.fi

Oulu Dos. Annamari Markkola, biologian laitos, PL 3000, 90014 OULUN YLIOPISTO; ☎ (08) 553 1511; annamari.markkola@oulu.fi

Turku Dos. Timo Vuorisalo, biologian laitos, 20014 TURUN YLIOPISTO; ☎ (02) 333 5792; timovuo@utu.fi

Jäsenyys ja jäsenmaksu

Vanamo-seuran jäseneksi voi hakeutua maksamalla jäsenmaksun ja ottamalla yhteyttä seuraan. Vuonna 2009 on Luonnon Tutkijan tilaushinnan sisältävä jäsenmaksu 26 euroa ja puolisojäsenmaksu 6 euroa. Maksut suoritetaan Luonnon Tutkijan tilille Sampo 800011-70250.

Luonnontutkija-kirjailijat maailmankulttuurissa

Charles Darwinin suuri juhluvuosi alkaa olla lopullaan. Suomesakin Darwin on herättänyt suurta kiinnostusta, ehkä enemmänkin kuin puoli vuosisataa sitten. Darwinin harrastajat voivat olla tyytyväisiä myös siitä, että uusia tärkeitä kirjankäännöksiä on tullut ja tiettävästi vielä lisää on tulossa. Darwin näet kuuluu maailmankirjallisuuteen, siitä ei pääse mihinkään. Vaikka jo juhluvuoden 1909 tienoilla, kun *Lajien synnyn* suomennoshanke alkoi olla vireillä, suomalaisen kirjallisuuden edistämismääräyksen toimikunnassa todettiin, että kirjan merkitys on enemmän historiallinen kuin luonnontieteellinen, sen — samoin kuin Darwinin muiden tärkeimpien teosten — kirjallinen arvo nähdään nykyään entistä paremmin.

Monet merkittäväkään luonnontutkijat eivät ole jättäneet jälkeensä kirjallisesti erityisen arvokasta perintöä. Kun viitisentoista vuotta sitten kirjoitin *Lajien synnystä* Juhani Salokanteleen toimittamaan maailman klassista kirjallisuutta luotaavaan kirjoituskokoelmaan *Kirja kirjasta*, ei käsittelyyn päässeissä yli seitsemästäkymmenestä ”maailmankirjallisuuden huipusta” yksikään toinen ollut luonnontieteilijä. Voisi luulla, että heitä ei ole enempää ollutkaan. Ja totta on, että esimerkiksi niinkään nerokkaat luonnontutkijat kuin Newton tai Pasteur eivät koskaan osoittaneet erityistä kirjallista lahjakkuutta ja Mendelin koko nerous tiivistyy yhteen ainoaan artikkeliin.

Mutta luonnontiede ei sentään onneksi sulje pois kirjallista kykyä. Italian 1600-luvun kirjallisiin klassikkoihin kuuluvat niin Galileo Galilei kuin Francesco Redi, ranskalaisilla on samalta vuosisadalta Fontenelle, seuraavalta Réaumur, Maupertuis ja Buffon, 1800-luvun puolelta Lamarck ja Fabre, englantilaisilla Darwinin ohella Wallace ja T. H. Huxley, kun taas saksalaiset pitävät 1800-luvun suurimpana luonnontutkija-kirjailijanaan Goethen ohella Alexander von Humboldtia.

Humboldtin nimi tulee vastaan Amerikan ja erityisesti Etelä-Amerikan kartalla siellä täällä, parhaiten ehkä länsirannikko huuhtovassa viileässä Humboldtinvirrassa. Humboldt oli suuri tutkimusmatkailija, ja viisivuotisella retkellään 1799—1803 hän keräsi valtavan määrän havaintoja ja näytteitä Etelä-Amerikan vielä varsin tutkimmattomasta luonnosta. Häntä pidetään kasvimaantieteen ja geofysiikan perustajahahmona, mutta paitsi luonnontutkija hän oli myös palava demokraattisten aatteiden kannattaja ja orjuuden vastustaja. Lisäksi häntä on sanottu Amerikan antropologian, etnologian ja arkeologian perustajaksi. Hän oli monessa suhteessa häntä 40 vuotta nuoremman Darwinin innoittaja, ja on mahdollista, että ilman hänen esikuvaansa Darwin ei olisi koskaan lähtenyt kuuluisalle *Beaglen*-matkalleen. Hänen laaja vanhuudentöksensä *Kosmos* oli uljas yritys luoda täydellinen kokonaiskuva maapallon fyysisistä piirteistä. Myös Humboldt on viettänyt juhluvuotta: hän kuoli keväällä 1859, puolisen vuotta ennen *Lajien synnyn* ilmestymistä. Mutta hänenkään klassisia kuvauksiaan ”luonnon kasvoista” ja Etelä-Amerikan vuorista ja viidakoista sekä mantereen ja Karibian saarten ihmisistä ja heidän vaiheistaan ei ole koskaan suomennettu.

Työtä riittää, ennen kuin klassinen maailmankulttuuri on edes pääpiirteissään suomalaisten ulottuvilla heidän omalla kielellään. Sitä ennen olemme eurooppalaisia vain toiselta syrjältäämme.

Anto Leikola